

Oplegvel Informatienota

Portefeuille J. Nieuwenburg
Auteur Mirjam Boxhoorn
Telefoon 0235115090 E-mail: mboxhoorn@haarlem.nl
STZ/JOS Reg.nr. 2012/173158
Te kopiëren: B & W-vergadering van 29 mei 2012

Onderwerp

Nieuwe aanpak schoolzwemmen

DOEL: Informeren

Het college is er een groot voorstander van dat alle kinderen de basisschool verlaten met een diploma A. Om dit doel te bereiken is er nieuw beleid geformuleerd. Bijgaande informatienota informeert over dit beleid en de daarbij behorende doelstellingen.

B&W

1. Het college neemt kennis van de nieuwe aanpak schoolzwemmen.
2. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht
3. Het college informeert de commissie Samenleving over dit onderwerp

Informatienota

Onderwerp: Nieuwe aanpak schoolzwemmen

Reg. Nummer: STZ/JOS 2012/173158

1. Inleiding

In de agenda voor de sport 2010-2014, Haarlem Sport!, is opgenomen dat de gemeente Haarlem als doel heeft dat alle kinderen de basisschool verlaten met minimaal een zwemdiploma A.

Om dat doel te bereiken start in schooljaar 2012-2013 een nieuwe vorm van schoolzwemmen.

2. Kernboodschap

Nederland is een waterland. Daarom is het belangrijk dat onze kinderen leren zwemmen. Op basis van landelijke cijfers heeft nu ongeveer 88% van de Haarlemse schoolkinderen een zwemdiploma. De gemeente Haarlem wil dit percentage verhogen.

Uitgangspunt hierbij is dat ouders als eerste verantwoordelijk zijn voor de zwemvaardigheid van hun kind.

Jarenlang organiseerden de schoolbesturen samen met de gemeente Haarlem het schoolzwemmen zelf. Over het algemeen was dit voor de groepen 3/4 of 4/5. Door vervoer en omkleden bleef weinig netto tijd over voor het zwemmen. Dit resulteerde niet in het gewenste resultaat, namelijk elk kind na de periode van zwemmen, een diploma. Daarom werd de roep om een nieuwe aanpak steeds luider. Na intensief overleg met SRO (zwembadbeheerder en uitvoerder van het schoolzwemmen) en de schoolbesturen en directies is een nieuw model ontwikkeld die wel het gewenste resultaat zal opleveren.

Dit model bestaat uit drie leeftijdsfasen:

- Het kind van vier jaar
- Het kind van acht jaar
- Het kind tussen tien en twaalf jaar

Hierbij zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Alle kinderen gaan met minimaal zwemdiploma A naar het voortgezet onderwijs (96% in 2016 (*Programma 4*));
- Het bewegingsonderwijs wordt efficiënter ingezet;
- Alle gediplomeerde kinderen hebben de mogelijkheid om via School in de Wijk, naschools, te gaan zwemmen.

Werkwijze

Om dit te behalen worden de volgende acties ondernomen binnen de drie fasen:

Het kind van vier jaar:

- Aan de 'voorkant' komt veel meer specifieke aandacht, door middel van een campagne. Ouders worden er via de Centra voor Jeugd en Gezin op gewezen dat het van belang is dat hun kind leert zwemmen.

Het kind van acht jaar:

- In de laatste weken van elk schooljaar wordt geïnventariseerd door de scholen welke kinderen van groep 4 een diploma A kunnen overhandigen of een bewijs van inschrijving voor leszwemmen. Hebben ze dit niet, dan ontvangen de ouders een brief namens de wethouder, waarin het belang van zwemmen wordt aangegeven en daarbij is informatie te vinden over tijd en plaats van het

leszwemmen. Ook de mogelijkheden van het JeugdSportFonds worden daarbij vermeld.

- Schoolartsen vragen ook naar de zwemdiploma's van de kinderen en informeren indien nodig ouders en kind, middels een gesprek en een folder over de leszwemmogelijkheden.

Het kind tussen tien en twaalf jaar:

- Basisscholen in Haarlem kunnen met ingang van schooljaar 12/13 ervoor kiezen mee te doen aan het project 'de Natte Gymles'. Hiermee wordt het zwemonderwijs veel nadrukkelijker onderdeel van het bewegingsonderwijs; zwemmen als gymles. Dit betekent dat zij één keer in de week met groep 6, 7 of 8 (vrije keus van de school) gaan zwemmen. Alleen de nadruk ligt dan op het leren van nieuwe sporten in het water zoals waterpolo, survival (reddingszwemmen) en wedstrijdzwemmen. Ook leren ze *beter* zwemmen. Leerlingen moeten minimaal het A diploma hebben om mee te kunnen doen aan deze lessen.
- Leerlingen die niet kunnen zwemmen krijgen tijdens deze les in een aparte groep zwemles (zwemdiploma A).
- Scholen kunnen kiezen uit twee modules per jaar. Ze kunnen met één groep beide modules volgen of ze kunnen per module een groep afvaardigen.
- Binnen een straal van 3 km gaan de kinderen op de fiets naar het zwembad. Dit mede in het kader van een gezonde leefstijl.
- Voor kinderen die desondanks bij het verlaten van groep 7 het A-diploma niet behaald hebben, wordt de mogelijkheid van een 'vangnet' onderzocht. Dit zal naschools plaatsvinden, mogelijk binnen reguliere lessen dan wel door een aanbod in het kader van 'School in de Wijk' (Haarlemse brede school).

Uitgebreide informatie over deze aanpak is te vinden in de bijlage.

3. Consequenties

- De zwemvaardigheid van de Haarlemse schoolkinderen verbetert.
- Het succes hangt deels af van de bereidheid tot deelname van de scholen. Deelname heeft geen verplicht karakter. Echter, door deelname van alle scholen kunnen de gewenste resultaten gehaald worden.
- Uitvoering van bovenstaande aanpak blijft binnen het al beschikbare budget schoolzwemmen.

Zoals al in de kernboodschap genoemd, is de nieuwe aanpak schoolzwemmen een gezamenlijk project van de gemeente Haarlem en SRO. In dit traject is zeer intensief opgetrokken met schoolbesturen (middels het Bestuurlijk Overleg Onderwijs en de werkgroep bewegingsonderwijs) en schooldirecties (middels afvaardiging van directeurs bij de ontwerpfase en informatieronde langs alle directies). Dit heeft geresulteerd in de nieuwe aanpak.

4. Vervolg

Ouders zullen worden geïnformeerd door de scholen en via de CJG's.

De scholen hebben inmiddels een brief ontvangen waarbij zij kunnen aangeven of zij mee willen doen met de nieuwe aanpak.

Medio 2012 moet het foldermateriaal voor ouders klaar zijn en verspreid worden in de stad. Ook op www.cjghaarlem.nl zal aandacht worden besteed aan het belang van een zwemdiploma.

In september 2012 wordt er gestart met de 'Natte gymles'. Na het eerste schooljaar zal er een evaluatierapport worden opgesteld, die ter informatie naar college en raad wordt verzonden.

5. Bijlagen

- Startnotitie schoolzwemmen gemeente Haarlem

Aanleiding

In 2003 is de gemeente Haarlem gestart met het zogeheten Watervrees project. Dit project werd ingevoerd als uitvloeisel van het initiatief van het Ministerie van OC&W om uit veiligheidsoverwegingen alle kinderen in Nederland vroegtijdig te leren zwemmen, zodat zij aan het einde van de basisschool tenminste hun zwemdiploma A hebben. Dit project liep tot 2006 en was gecombineerd met het reguliere schoolzwemmen.

In 2006 is het project gestopt en sindsdien organiseren de schoolbesturen het schoolzwemmen zelf voor hun eigen leerlingen, over het algemeen voor de groepen 3/4 of 4/5. Dit is een hele organisatie, waarbij door vervoer en omkleden er weinig netto tijd overblijft voor het zwemmen. Dit is tijd die uit het bewegingsonderwijs komt, waarvoor de norm staat op 1,5 klokuur per groep per week. Steeds meer scholen stopten met deze vorm van schoolzwemmen.

Schoolbesturen en gemeente hebben de wens uitgesproken om te kijken of er een constructie kan worden ontworpen waarbij de leerlingen die niet via hun ouders aan leszwemmen doen en nog geen diploma hebben, meedoen aan het schoolzwemmen. Binnen dan wel buiten schooltijd. Hiermee wordt een aantal doelen bereikt; meer netto bewegingsonderwijs (1,5 klokuur per week) en alle kinderen gaan naar het voortgezet onderwijs met een zwemdiploma A.

Cijfers zijn over de Haarlemse situatie niet bekend. Wel is er een Rapportage Sport van het SCP van december 2008, waaruit blijkt dat van de groep 6<15 jarigen van de autochtone kinderen in 2007 88% een zwemdiploma had. Van de allochtone kinderen van de groep 6<15 jaar had in 2007 76% een zwemdiploma.

N.B.

De kinderen moeten in het bezit zijn van een Nationaal Zwemdiploma, volgens het ZwemABC. De Haarlemse zwembaden zijn hiervoor gecertificeerd.

Uitgangspunten

- Ouders zijn als eerste verantwoordelijk om hun kinderen (beter) te leren zwemmen.
- Indien blijkt dat dit onvoldoende waargemaakt wordt kunnen de schoolbesturen, in het kader van veiligheid en toerusting, het schoolzwemmen als onderdeel van het bewegingsonderwijs aanbieden.
- Het zwemonderwijs is gericht op het behalen van de zwemdiploma's A, B en C van het zwem ABC en op het verbeteren van de zwemvaardigheid.
- Voor het verbeteren van de zwemvaardigheid van schoolkinderen kunnen er in het kader van School in de Wijk diverse zwemprogramma's samengesteld worden waaraan leerlingen kunnen deelnemen.
- Ter ondersteuning bij het schoolzwemmen, het uitwerken en uitvoeren van de vangnetten/zwemprogramma's wordt een combinatiefunctionaris ingezet.
- In overleg met de schoolbesturen van het speciaal onderwijs (hebben hun eigen financieringsstroom) bezien of het schoolzwemaanbod voor het speciaal onderwijs ook vernieuwd dient te worden.

Doelstelling schoolzwemmen gemeente Haarlem

- Alle kinderen gaan met minimaal het zwemdiploma A naar het voortgezet onderwijs;
- Het bewegingsonderwijs wordt efficiënter ingezet;
- Alle gediplomeerde kinderen hebben de mogelijkheid om via School in de Wijk, naschools, te gaan zwemmen.

Doelgroep

- Alle kinderen van het basisonderwijs.
- Specifiek schoolzwemaanbod voor groep 6,7 of 8.
- Speciale aandacht voor alle kinderen uit het basisonderwijs die bij een meetmoment in begin van het schooljaar vanaf einde groep 4 nog geen zwemdiploma hebben of nog niet op zwemles zitten.
- Vanwege de specifieke begeleiding die deze kinderen nodig hebben is op al het speciaal onderwijs in Haarlem het schoolzwemmen georganiseerd. Alle schoolbesturen geven aan dit zo te willen houden.

Werkwijze

- In de laatste weken van elk schooljaar wordt geïnventariseerd door de scholen welke kinderen van groep 4 een diploma A kunnen overhandigen of een bewijs van inschrijving voor leszwemmen.
- In de laatste weken van het schooljaar wordt geïnventariseerd door de scholen welke kinderen uit groep 8 een diploma A kunnen overhandigen.
- Halverwege het schooljaar wordt geïnventariseerd welke kinderen van groep 5,6 of 7 een diploma kunnen overhandigen. Op deze manier wordt in kaart gebracht wat voor lesprogramma deze kinderen in groep 6,7 of 8 nodig hebben.
- Om de vorderingen te kunnen volgen worden de gegevens over de geoefendheid in het landelijke registratiesysteem (project waterdicht) van de VSG (vereniging Sport en Gemeenten) ingebracht.
- Aan het einde van het schooljaar worden de resultaten verwerkt in het landelijke registratiesysteem.

Organisatiemodel

- Aan de 'voorkant' komt veel meer specifieke aandacht, door middel van een campagne voor de verantwoordelijkheid voor ouders om hun kind een zwemdiploma te laten halen. Deze promotiecampagne loopt via de CJG's (laatste jaar consultatiebureau specifieke aandacht) door middel van folders en website berichten.
- In groep 4 wordt door de scholen via het Watervrees registratie systeem van VSG (gratis) geïnventariseerd welke kinderen een diploma hebben. Kinderen die geen diploma hebben krijgen via de gemeente Haarlem een brief thuisgestuurd dat er zeer op wordt aangedrongen dat ouders ervoor moeten zorgen dat kinderen hun diploma hebben, uit het oogpunt van Veiligheid. Maar ook omdat de kinderen een zwemdiploma nodig hebben om mee te kunnen doen aan de gymlessen op school.
- Gezinnen die een minimumuitkering hebben kunnen financiële ondersteuning krijgen via het JeugdSportFonds.
- Het schoolzwemmen wordt aangeboden in groep 6, 7 of 8. Dit heeft het karakter van een natte gymles en duurt 45 minuten. Kinderen die toch nog geen zwemdiploma hebben, krijgen in een aparte groep zwemles.
- Dit programma wordt 32 weken aangeboden. Er is de mogelijkheid om te kiezen voor twee modules met een verschillende groep of het gehele jaar het programma te volgen.
- Kinderen die in groep 8 nog geen zwemdiploma hebben wordt sterk aangeraden mee te doen aan de vangnetregeling die de gemeente Haarlem organiseert, met een verplichte eigen bijdrage van ouders (schooljaar 2013-2014). Deze vindt naschools plaats, ouders zorgen zelf voor vervoer.
Als alternatief kan dit in de maanden mei/juni plaatsvinden (geen schoolzwemmen meer), door middel van een spoedcursus. Dit kan alleen als de school bereid is dit te organiseren.
- De kinderen gaan op de fiets naar het zwembad (ook in het kader van gezond bewegen). Scholen organiseren de begeleiding zelf. Alleen voor scholen die meer dan 3 km moeten fietsen naar het zwembad wordt busvervoer georganiseerd.

Beoogd resultaat

- elke leerling verlaat de basisschool met minimaal een zwemdiploma A;
- elke leerling op de basisschool heeft minimaal 1,5 uur per week bewegingsonderwijs;
- voor scholen en leerlingen is het weer interessant en uitdagend om mee te doen aan het schoolzwemmen;
- kosten voor het vervoer gaan omlaag, kosten organiseren gymnastiek mogelijk iets omhoog;
- via School in de Wijk (combinatiefunctionaris SRO) worden er jaarlijks extra zwemprogramma's aangeboden (met ingang van schooljaar 13-14).
- Inzicht in behaalde zwemdiploma's door schoolzwemmen.

Financiën

- er zijn nieuwe financiële middelen beschikbaar, door middel van de inzet van 1 combinatiefunctionaris;
- Kosten vervoer gaan omlaag, vanwege inzetten fietsvervoer;

- Aandacht voor kosten vergoeding van de gemeente aan SRO; er wordt per leerling betaald. Omdat er nu gezwommen gaat worden met 1 groep in plaats van twee, heeft dit consequenties;
- Aandacht voor de extra druk op gymnastieklokalen. Omdat er maar 1 groep gaat zwemmen in plaats van twee, wordt de druk op de gymnastieklokalen groter;
- ouders betalen (indien mogelijk – ook met ondersteuning van HaarlemPas en Jeugdsportfonds) een eigen bijdrage als er in groep 8 moet worden meegedaan aan een vangnetconstructie;
- voor SRO Kennemerland mogen de wijzigingen bij het schoolzwemmen geen negatieve consequenties op de exploitatie van de zwembaden hebben;
- misschien levert het uiteindelijk voor zowel school als gemeente nog een bezuiniging op, maar dit is niet het primaire doel.

Overige punten

- De Bernardus draait mee met een pilot met groep 7 en loopt naar het zwembad. Zo kan de Bernardus toch meedoen (nu 'loopschool' en te gevaarlijk voor groep3,4) en kan het zwembad lesstof ontwikkelen voor deze leeftijdsgroep.
- Met de afdeling verkeer wordt overlegd over veilige fietsroutes.
- Het convenant over verantwoordelijkheden wordt ge-update en naar scholen gestuurd (naar de verantwoordelijke voor het zwemonderwijs)

Planning

- jan./maart 2012 nieuwe roosters maken: zwemmen en vervoer
- maart 2012 communicatieplan maken voor scholen en ouders.
- mei/juni 2012 meten groep 4,8 hoeveel kinderen zwemdiploma
- september 2012 start programma
- mei/juni 2013 meten groep 8 en geslaagde kinderen
- september 2013 evaluatie en herhaling cyclus, start school in de wijk programma en vangnet